

Projekt města

Stav urbanizmu je téma, které se u nás dvacet let po revoluci stává jedním ze zásadních, nejen v rámci architektonické profese, ale i u politiků a veřejnosti. Společnost zajímavější se o podobu města dokazuje svoji vyspělost. Urbanismus jako jedna z mála disciplín může nabídnout jasný dlouhodobý plán, což ekonomika nebo jiné disciplíny v dnešních podmínkách poněkud postrádají.

Shoda na obrazu města je největší politický kapitál, s kterým je dnes možné ve městě nakládat.

Zdravé město

V posledních dvou desetiletích jsme jako profese vkládali velkou víru v architekturu v domněnku, že veliké množství kvalitních staveb automaticky vytvoří i kvalitní prostředí. Dokud architektonická profese žila v domněnku, že stačí tvořit jednotlivé objekty, z urbanizmu se stala disciplína ovládaná čistě technickými obory.

Dnes jsou naše města projektovaná inženýry, což má za následek řešení technických problémů. Pouze v některých případech se podaří vytvořit i prostorovou kvalitu. Z technických disciplín se vytratil prostorový obraz města a město začalo být chápáno jako infrastruktura. Inženýrský přístup není projektivní ale reaktivní, zaměřuje se na řešení problémů. Přitom otázka budoucích úspěšných měst je, jak navrhovat města tak, abychom problémům předcházeli.

Otázka, která dnes stojí před Plzní, není jak vyřešit určitý problém ale jak problémům předcházet a vytvořit udržitelný obraz města.

Pobřežní město - topografie

Propadající se krajina na soutoku pěti řek je hlavní charakteristikou Plzně. Město je ovlivněno topografií natolik, že od svého založení na soutoku Mže a Radbuzy se až donedávna všechen vývoj odehrával na jižním břehu Mže. Tento stav pobřeží byl respektován jak průmyslovou revolucí, tak i meziválečným rozšiřováním města. Teprve při výstavbě panelových sídlišť město soustředilo značnou část své energie na sever.

Zástavbu na severu vnímáme jako ostrovy - Severní Předměstí, Bolevec, Zavadilka nebo Košutka, jejich ostrovní identita je dána především terénem.

Plzeň je pobřežní město, které roste v logice své topografie do vnitrozemí.

Udržitelná struktura

Při sledování městské struktury je čitelná historie města, která se odehrála v několika silných obrazech.

Obraz první je založení města Plzně vedle Starého Plzeňce. Racionální plán s nádherně vyprojektovanou mřížkou, kde středu dominuje náměstí a kostel Sv. Bartoloměje, je i dnes jedním z nejsilnějších obrazů města, který po století svoji racionalitou ovlivňoval princip Plzně. Obraz druhý je přelom XIX. a XX. století a průmyslová revoluce. Fabriky Škody a pivovary Plzeňského Prazdroje, činžovní domy na rastrovém půdorysu a zelený okruh podél historických hradeb s divadlem jako kulturní dominantou. Obraz třetí představuje východní Pražské předměstí, čtvrť Na Hvězdě, Doubravka, jižní osa a zelený pás podél Radbuzy. Obraz čtvrtý vznikl v povalečném období zahušťováním jižních partií městem na klasických principech Slovany a Doudlevec při respektování topografie místa. Obraz pátý ukazuje rozšiřování města panelovou výstavbou Bolevce a Lochotína a Vinice a další zahušťování průmyslu v centru města. Sídliště založeny na modernistických principech oddělující bydlení a výrobu dnes produkují denní migraci do výrobních částí města, což má obrovské nároky na dopravu.

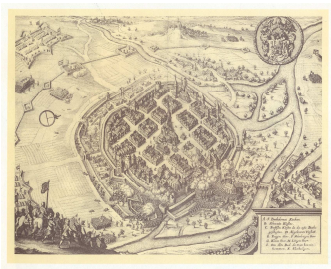
V posledních dvaceti letech Plzeň vytvořila neúspěšnější průmyslový park v České Republice Borská pole, který rozšířil město směrem na jihozápad. Městu se podařilo koncentrovat terciární výrobu v rozumné vzdálenosti od města a můžeme konstatovat, že Plzeň jako jedno z mála měst, se nepropadla plošné suburbanizaci. Město Plzeň má převahu kladných urbanistických prvků: respektuje svoji přírodu a topografii, má koncentrovanou strukturu, původní stále aktivní průmysl leží blízko centra města.

Bydlení, služby, kultura a terciární výroba jsou dnes obrazem každého evropského města, ale co Plzeň dává jedinečný obraz je existence výroby a zemědělské půdy v centrální části města. Plzeň nenastoupila cestou destrukce průmyslu. Průmyslovou výrobu udržuje a obnovuje ji jak v původních stopách, tak rozšiřováním směrem na jihozápad. Zemědělské plochy jsou v Plzni situované přímo u historického jádra města. S touto prostorovou kvalitou se dnes setkáváme u málokterého evropského města.

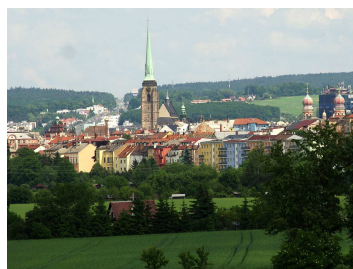
Plzeň, jako jedno z mála evropských měst, má vyvážené složky nezbytné pro zdraví chodu města: bydlení, služby, kulturu, výrobu a zemědělství. V tomto duchu Plzeň představuje udržitelnou formu města pro XXI. století.

Racionalita - identita Plzně

Každá část Plzně má svoji strukturou, historií a charakterem natolik silnou identitu, že otázkou je, jak tyto identity spojit v jeden celek. Princip racionality je zakódovaný již ve vytyčení města. Racionalita je základní identitou Plzně.

identita Plzně – racionalita

souznění města a přírody

Lesní hrana

Jižní břehy Mže a Radbuzy představují pobřežní město Plzeň. Ostrovy na severu dostaly významné posílení v druhé polovině XX. století s výstavbou sídlišť. Dnes je nemožné, aby se ostrovy staly přímou součástí města Plzně, jelikož postrádají jeho zakódovanou logiku. Současně topografie terénu potvrzuje jejich ostrovní roli. Abychom podpořili kvalitu ostrovů, vytváříme na severním břehu Mže hranu definovanou lesem, který se dostává až k hraně prázdná - zátopového území. Tato nová přírodní hrana je nástrojem pro definování vztahu města a přírody.

Les používáme jako nástroj pro podtržení hranic mezi krajinou a městem. Les potvrzuje hrany prázdná. Souznění města a přírody je jedna z nejsilnějších stránek Plzně.

Zelené prstence

Náš návrh zakládáme na třech prstencích potvrzujících meziprostory kompaktního vnitřního města Plzně. Podporujeme první, historický prstenec kolem historického jádra, ve kterém dominuje kulturní funkce, stává se promenádou s minimální automobilovou dopravou. Druhý, městský prstenec, prstenec zábavy a komerce, se rozprostírá mezi hlavním nádražím a autobusovým nádražím. Městský prstenec spojuje pivovar Plzeňského prazdroje a Škodovy závody. Objekt Techmania Science Center je současnou parafrází budovy divadla J. K. Tyla situované v prvním prstenci. Třetí, okružní prstenec, prstenec terciální výroby, vede od autobusového nádraží pod Domažlice a dále ve stopě městského okruhu.

Každý ze třech prstenců má dominantní náplň první kulturu, druhý zábavu a komerci, třetí terciální výrobu. Prstence jsou potenciálem pro nové stavby ve městě. Dominantní náplň nevylučuje vyskytování jiných aktivit. Naopak, další funkce jsou požadované a vítané, aby se vyhnulo fádnosti. Novodobé zelené promenády upevňují vazby mezi jednotlivými vrstvami města. Prstence jsou otevřené meziprostory zahuštěného města.

Toto schéma je možné multiplikovat a pracovat s dalšími vrstvami prstenců, je to neuzavřený racionální princip pro budoucí vývoj města.

Tři prstence - historický, městský a okružní - jsou současným obrazem města. Historický prstenec propojuje město s řekou a krajinou, městský prstenec vtahuje krajinu do města a okružní prstenec je bulvárem Plzně.

Zahušťování města

Územní plán města Plzně z roku 2005 při definování rozvojových území se ve značné míře soustřeďuje na rozvojová území, která jsou mimo prostor vnitřního města. Jako negativní v první řadě vidíme lokalitu kolem Plzeň - Černice. Další rozvojové území s potenciálním negativním dopadem na město, je lokalita Plzeň 6 Litice podél Klatovské ulice, představuje plochu pro vznik satelitu. Pro budoucí rozvoj jsou dostatečné rezervy ve vnitřním městě. Obchodní aktivity místo do Černice navrhujeme umístit do druhého prstence, prstence zábavy a komerce. Bydlení je možné zahušťovat ve vnitřních částech města zejména v lokalitě dnešní vozovny mezi Cukrovarskou a Prestovou. Současně se nabízí transformovat rekreační bydlení mezi Cyklistickou a Liliovou na trvalé bydlení. Dalším rozvojovým územím ve vnitřním městě je prostor podél Folmanské a Sukové, který podporujeme pro smíšenou funkci. Kromě těchto vymezených lokalit je nutné počítat s řadou menších v současné době nevyužitých území.

Struktura města respektuje svoji topografii, na tomto principu definujeme rozvojové lokality ve vnitřním městě. Zahušťování vnitřního města je vyváжено uvolňováním místa pro promenády v prstencích.

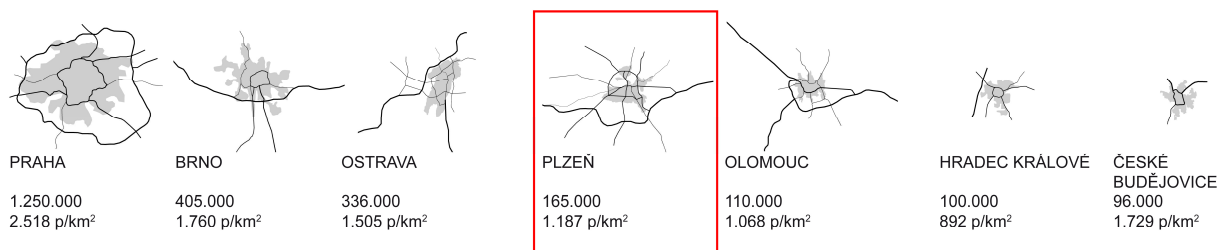
Městská struktura

Při analýze stávající městské struktury nedělíme město dle funkcí ale dle struktur. Identifikujeme čtyři struktury. Strukturu pro volný čas, která obsahuje kulturu, zábavu, obchodní centra a sport. Dále strukturu s převahou bydlení, ve které se vyskytují jak menší provozy, kanceláře nebo běžné obchody a služby. Třetí je struktura veřejných činností obsahující školy, úřady, nemocnice a administrativní centra a v neposlední řadě je struktura s výrobní převahou. Stejný klíč je použit i pro návrh nových rozvojových lokalit vnitřního města.

Naším cílem nebylo detailně navrhovat jednotlivá území. Rozvojová území budou řešena v podrobnějším měřítku a hlavním nástrojem nebude jen územní plán ale soutěž o město. Navrhujeme zavést novou podobu soutěží pro jednotlivé městské parcely. Nová forma soutěží bude založena na dvoutýmové porotě, kde jeden tým bude posuzovat ekonomickou výhodnost projektů a druhý jejich architektonickou, sociální a urbanistickou kvalitu. Porota se nebude vzájemně ovlivňovat, na konci proběhne součet developerských a estetických bodů. S nejlépe umístěným týmem povede město jednání. Každý ze soutěžících týmů bude složen z developerů a z architektů. Tento model inspirovaný holandskými zkušenostmi zaručuje městu kontrolu jak funkce, tak prostorových kvalit. Princip soutěže navazuje na probíhající debatu mezi Útvarem koncepce a rozvoje města Plzně a ČKA.

Dopravní prstence

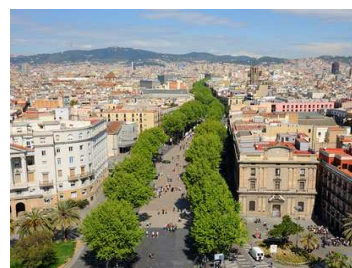
Při řešení automobilové dopravy se vždy sahá po nejdražším řešení. Navrhují se okruhy, které většinou hned po dostavění ukáží, že neřeší původně plánovaný problém snížení počtu aut v centru města v předpokládané míře. Plzeň se vydává podobným způsobem a problém severního předměstí chce řešit okruhem, který povede v již vymezeném koridoru přes údolí Mže.

S ohledem na náročnost údržby dopravních staveb mimo město a jejich minimální návratnost neakcelerují tyto investice rozvoj území. Navrhujeme otočit pořadí v budování infrastruktury. V první řadě by město mělo investovat do kvalitní dopravní sítě a infrastruktury uvnitř města a tak nastartovat další soukromé investice, jak se podařilo v Borských polích.

nebo

Dopravně tři prstence řeší jeden z nejzávažnějších problémů plzeňské dopravy: Tyršovu ulici, křižovatku Sirkova - U Prazdroje - Tyršova a křižovatku Přemyslova - Jízdecká. Tyršovu měníme z rychlostní sběrné komunikace na zklidněnou obslužní komunikaci. Doprava z Tyršovy je přenesena do druhého prstence. Nad železničním koridorem v druhém prstenci vznikne nový veřejný městský prostor. Po povrchu povede automobilová doprava, tramvajová trať a ve středu vznikne pěší promenáda.

Využíváme terénního zlomu železnice, která je zde v zářezu, takže nebude nutné hloubit tunel. Jedná se o překrytí kolejové tratě. Tato ekonomicky schůdná varianta vytvoří z okolních domů fasády hlavní městské třídy.

Projekt města

Plzeň je zdravé město, zdravé prostorově, ekonomicky a kulturně. Město se nezbavilo výroby naopak do ní aktivně investuje. Město se nestalo obětí sub-urbanizace a dále rozvíjí svůj základní princip racionality. Plzeň dokázala svoji konkurenceschopnost a kvalitu, když se stala hlavním evropským městem kultury pro rok 2015.

Pro město je nezbytné navázat na kvalitu a pokračovat v začatých procesech. Soutěž potvrzuje správné rozhodnutí soustředit se na vnitřní město. Investice mimo vnitřní město je třeba omezit a odložit. V první řadě investice do západní části městského okruhu.

Plzeň by měla pokračovat současně jak v zahušťování vnitřního města, tak v ožívování jeho meziprostorů. Město by mělo upřednostnit investice do třech prstenců historického, městského a okružního. Město by mělo pokračovat v propojení krajiny meziprostorů s okolní přírodou. Město by mělo dále zdokonalovat své výrobní, estetické, sociální a kulturní kvality.

Seznam částí soutěžního návrhu

A - Základní koncept návrhu

B - Struktura města

C - Návrh infrastruktury

D - Textová část

E - Autor včetně CD

F - Zpáteční adresa